

Obecní noviny

Informační měsíčník členů Židovské obce v Praze
Ijar – Sivan 5776 – červen 2016, ročník 13, číslo 9

Foto Petr Balajka

BOHOSLUŽBY	3
NOVÁ SOCIÁLNÍ MÉDIA A MY	3
ZPRÁVY Z REPREZENTACE	4
OCENĚNÍ PRO ŽIDOVSKÉ MUZEUM	5
PSYCHOKOUTEK PANÍ GOLDY	5
CHAG ŠAVUOT – SVÁTEK TÝDNŮ	6
ZPRÁVY Z RABINÁTU	7
JOM HA ACMAUT NA HAGIBORU	7
LAUDEROVY ŠKOLY	8
JOM HA ŠOA V PINKASOVĚ SYNAGOZE	10
JOM HA ŠOA NA NÁM. JIŘÍHO Z PODĚBRAD	11
OHLASY TEREZÍNSKÉ TRYZNY 2016	12
MARKÉTA ZÁDOROVÁ – OSUDY	14
VÝZKUM NĚKTERÝCH DŮSLEDKŮ ŠOA	17
EVA POKORNÁ – OSUDY, 2. ČÁST	18
O HŘE TEREZÍNSKÉ ZVONY	20
KDP EZRA – DRUHÝ KULTURNÍ VEČER	22
ROZHOVOR S PAVLEM VESELÝM	24
PERLA VZEŠLÁ Z ASANACE	25
DVĚ VÝSTAVY ŽMP	26
MICHAELA BUDIMAN V KÁVĚ	26
KULTURNÍ PROGRAM OVK ŽMP	27
KONCERT CURYŠSKÉHO SBORU	28
NAŠE DVĚ AUTORKY V ERECU	28
ZPRÁVY ZE SOCIÁLNÍHO ODDĚLENÍ	30
GITA DUDOVÁ V LITERÁRNÍ KAVÁRNĚ	30
KLUB ZDRAVÍ V MLADÉ BOLESLAVI	31
IZRAELSKÁ KULTURA V PRAZE	32
KALENDÁŘ AKCÍ NA ČERVEN	32

Dvě fotografie z Terezínské tryzny 2016. Předseda ŽOP a ředitel Památníku Terezín Jan Munk při úvodním proslovu, dole vrchní zemský rabín Efraim Karol Sidon při svém vystoupení. *Více na straně 12 a 13.*

Sociální oddělení Židovské obce v Praze zve na přednášku Ing. Jany Wichsové
SOCIÁLNÍ PORADENSTVÍ PRO SENIORY

v pondělí 20. června od 14.00 hodin ve 2. patře radnice ŽOP.

Přednáška proběhne v rámci projektu

Kompletní péče o seniory v terénních službách a v domě s pečovatelskou službou ŽOP.

O hře *Terezínské zvony* s jejím autorem Františkem Tichým a několika hlavními protagonisty

V rámci programů Oddělení pro vzdělávání a kulturu ŽMP byla 19. dubna uvedena v Maiselově synagoze původní hra Františka Tichého *Terezínské zvony*, kterou autor připravil se svými studenty gymnázia Přírodní škola. Do hry se zapojila celá prima, tedy osmnáct žáků ve věku od jedenácti do dvanácti roků. Velkým dílem pro realizaci představení přispěli i učitelé Přírodní školy – hudebník Vít Novotný a výtvarnice Magdalena Bartáková. Divadlo s mnoha písničkami a tanci pojednává prostřednictvím několika obrazů (např. přijetí nového člena Domova *Nešarim*, soupeření časopisů *Rim Rim* a *Nešar*, krádež brambor, střetnutí s ghetto wache nebo gestapem) o životě chlapců z chlapeckého terezínského heimu, ale i o jejich

kamarádství s holkami z dívčího domova. Výkon mladých herců byl úžasný, jejich nasazení a zaujetí předčilo profesionály, takže představení, jež sledovalo i několik pamětníků, mělo obrovský úspěch. *Terezínské zvony* vycházejí z dobové reality života v ghettu, děj čerpá z časopisů, které chlapci vydávali v heimu L 417, jako texty písní hra využívá jejich básně.

Využili jsme této příležitosti a popovídali si s autorem hry, ředitelem gymnázia *Přírodní škola* Františkem Tichým, a třemi protagonisty představení: Ester Burgerovou, která hrála roli Ráchel, Matyášem Touškem ztvárňujícím Samuela a Davidem Liškou coby představitelem Pavla Liona.

Vaše aktivita je mimořádná. Jste nejen autorem *Terezínských zvonů*, napsal jste knihu o Petru Ginzovi, ale byl rovněž iniciátorem položení stolpersteinů, založil jste fórum pro mladé lidi Terezínská štafeta (www.terezinskastafeta.cz) nebo webové stránky o chlapcích z heimu L 417 www.vedem-terezin.cz. Spolupracujete mimo jiné i s Oddělením pro vzdělávání a kulturu ŽMP. Jak jste se k tématu holocaustu a Terezína dostal?

František Tichý: Židovské předky sice nemám, ale můj prastrýc byl v odboji a za války ho popravili. Téma holocaustu mě zasáhlo už v dětství a teď, když působím jako pedagog, mě zajímá i z hlediska etického. Hodně se zapomíná na to, že v terezínských domovech se děly úžasné a dodnes inspirativní věci z hlediska práce s dětmi. I my tady na *Přírodní škole* máme samosprávu. Když jsme tady na gymnáziu začínali, škola měla čtyřicet žáků, což bylo tolik, kolik bylo v heimu.

Původně jsem přírodovědec, což mě vede k tomu, že věci dělám důkladně. Seznámil jsem se s některými pamětníky z Terezína a uvědomil si, jak jejich zkušenosti mohou být podnětné pro dnešní mladé. Myslím si, že stále ještě z výchovného hlediska nedokážeme využít všeho, co dává historie terezínských heimů.

Tématu Terezína se na škole věnujeme už sedm let, vydali jsme knížku o Petru Ginzovi *Princ se žlutou hvězdou*, básničky Hanuše Hachenburga, připravujeme k vydání deník Pavla Weinera, který psal pro časopisy „sedmičky“ heimu L 417.

Ve vaší hře ale vystupují kluci kolem časopisu *Rim Rim Rim*, nikoli *Vedem*...

František Tichý: Ano, všichni znají časopis *Vedem*, Petr Ginz byl naprosto mimořádná osobnost. Že se o něm ví, je hlavně díky jeho sestře Chavě, která žije v Izraeli. Byl jsem s ní v kontaktu, když jsem připravoval o Petrovi knihu. Dokonce mi při osobním setkání řekla, že mě považuje za člena rodiny, což byla pro mě obrovská

pocta. V L 417 byli ale i mladší kluci, kteří věkem spíš odpovídají našim primánům. Časopis *Vedem* měl vysokou úroveň, psali ho patnáctiletí a šestnáctiletí chlapci. Byl těžký, řešily se tam filozofické problémy, statě byly dlouhé a náročné. Pro naše primány by to nebylo příliš vhodné. *Rim Rim* psali kluci z *Nešarimu*, kteří byli o dva roky mladší, což hraje velkou roli. Nejdůležitější postavou této party byl Pavel Lion, o kterém skoro nikdo neví. Marně zatím pátráme po nějakých jeho fotkách. Napsat knížku o Lionovi asi není příliš reálné, ale divadlo je jiný způsob, jak ho připomenout. Ukázalo se, že je to dobrá cesta. Vedle *Terezínských zvonů* máme s připravený další program pro školy, ve kterém se pracuje s časopisem *Rim Rim Rim*.

Jste všichni z primy, takže mě udivuje, že jste stačili tak rychle nacvičit více než hodinovou hru s tolika písničkami...

Ester: Věnovali jsme tomu hodně času, většinu hodin hudební a výtvarné výchovy.

Matyáš: A měli jsme k tomu ještě v zimě speciální týdenní umělecký výjezd.

Věděli jste, do čeho s tímto tématem jdete?

František Tichý: Já jsem z toho měl strach, protože to téma je těžké a náročné. Předtím jsme hráli hry typu *Lotrando a Zubejda*, které jsou hezké, určené dětem. Když jsem napsal *Terezínské zvony*, nebyl jsem si jistý, jak na to děti zareagují. O hře jsem jim jednou řekl při procházce ve Stromovce.

Matyáš: Já jsem už o hře věděl od našeho učitele hudebky, který se také na tomto představení podílí. Řekl, že to bude divadlo o klucích a holkách z Terezína. Sice jsem si to moc nedovedl představit, ale těšil jsem se na to. Scénář jsem dostal jako jeden z prvních. Z některých scén jsem byl nadšený. Postava Samuela mě dobře vystihuje, proto jsem si ji vybral.

Ester Burgerová jako Ráchel.

Ester: Já jsem si vybrat nemohla, mně roli určili. Ráchel se zamiluje do hlavní postavy – Pavla Liona.

David: Já jsem se přihlásil, protože divadlo i tohle téma mě hodně baví.

Je vám jedenáct dvanáct roků. Věděli jste dřív něco o Terezíně?

Matyáš: Moje praprateta, moje prababička i můj prastrejda prošli koncentračními tábory. Všichni přežili, ale ostatní členové jejich rodin zahynuli. Praprateta byla v Osvětimi, kam ji deportovali ze Slovenska. Takže jsem o Terezíně věděl, máma mi o tom povídala.

Ester: Moje prababička a pradědeček také přežili a doma o tom mluvíme. Také doma slavíme židovské svátky, právě teď Pesach.

Matyáš: My slavíme hlavně Chanuku.

David: O Terezíně jsem do doby, než jsme začali hrát toto představení, moc nevěděl. Divadlo mi přineslo hodně informací a víc jsem všemu porozuměl.

Vaše postavy jsou ve hře velmi živé, věrohodné. Dokázali jste se s nimi sžít? Dovedli byste si představit, jak byste jednali na jejich místě?

Matyáš: Moc si to nedovedu představit, asi bych to nedokázal jako tihle kluci z Nešarim. Třeba ta situace, když jsme v Terezíně kradli brambory a chytili nás četníci a rovnou nás mohli poslat na východ... To bych byl v průšvih. Do těch veselejších scén jsem se ale dokázal dobře vžít. Při těch smutnějších jsem měl někdy i na krajíčku.

Ester: Líbí se mi, jak se v té hře hezky střídá zábava s těmi horšími chvílkami.

David: Jak bych se choval na jejich místě? To je hrozně těžká otázka. Pavla Liona jsem nikdy neviděl. Jak bych ho popsal? Byl hodně kamarádský, hodný, myslím, že neměl moc špatných vlastností. Přál ostatním lidem samé dobré věci.

Byli kluci z Nešarim jiní než vy?

David: Určitě. Byli mnohem víc stmelení, víc se kamarádili a víc se mohli na sebe spolehnout, zvlášť v té době, která tehdy byla. Moc jsem si hru užil, jak zkoušky, představení, tak povídání s pamětníky.

Mohli jste do textu hry nějak zasáhnout, upravit ji podle sebe?

Ester: Mohli jsme to upravit tak, aby nám to znělo lépe. Nemuseli jsme říkat text přesně.

Zleva Matyáš Toušek, Oliver Hajný v roli Hanuše Hachenburga a David Liška jako Pavel Lion.

Matyáš: Taky jsme pro potřeby vystoupení v Maiselově synagoze sami hru zkrátili, aby trvala jen hodinu.

Ovlivnila vás hra nějak?

Matyáš: Hodně. Třeba o Petru Ginzovi jsem už dřív, než jsem přišel na Přírodní školu, něco věděl, ale teď jsem se dozvěděl mnohem víc, přečetl jsem si o něm knížku, teď už o něm a klucích z Domova vím hodně. Určitě mě to ovlivnilo. Začal jsem i hledat jejich fotky. Mám radost, že jsme to tak krásně zahráli.

Ester: Já mám k těm klukům úctu, jak byli odvážní.

Příjemně mě překvapilo, jak jste všichni krásně zpívali a tancovali. Dodejme, že jde s jednou výjimkou písničky David a Goliáš Voskovce a Wericha o původní skladby, napsané na texty básní terezínských kluků – Petrem Ginzem, Hanušem Hachenburgem nebo Zdeňkem Ornestem. Chlapce donutit ke zpěvu asi není snadné...

Matyáš: Za to může Přírodní škola. Dřív jsem vůbec neuměl zpívat, ale tady jsem se docela zlepšil.

František Tichý: Každé ráno se všichni studenti naší školy shromáždí a zpíváme s kytarou. Hodně zpíváme na výletech. V souvislosti s naším představením jsem nejdřív oslovil jednoho známého písničkáře, jestli by pro nás něco nenapsal, ale on krásně odpověděl, že na přání nepíše, ale třeba ho někdy něco napadne. Nevyšel ani další pokus, takže jsme to nakonec napsali sami a zhudebnili vybrané texty. Řada těch písniček je mezi studenty natolik oblíbená, že si je zpívají třeba u táboráku. Vydali jsme je na CD a je tam třeba zhudebněná *Hymna republiky ŠKID* nebo známá *Terezínská hymna* od Karla Švenka s oním optimistickým závěrem „a na troskách ghetta budeme se smát“.

A nejbližší plány? Budeme hrát v červnu v budově rekonstruované Židovské školy pro gymnázium v Jičíně. Předběžně jsme domluveni s panem Štinglem, že bychom na podzim hráli tady v Bubnech v Památníku ticha. I na Hagiboru projevíli zájem o naše představení. Předpokládám, že tahle třída, s níž jsme Terezínské zvony připravili, bude hru hrát i v dalších letech. Ostatně klukům z Nešarim bylo kolem čtrnácti, takže i naši studenti mohou do jejich věku ještě dorůst.

Děkuji za rozhovor a přeji mnoho úspěchů jak s Terezínskými zvony, tak dalšími školními projekty!

Ptal se a při představení fotografoval Petr Balajka